

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felölös szerkesztő és laptulajdonos

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1. c.
földszint balra. (Piacz felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a Thaisz-nyomdában Thaisz
Arthur papírkereskedésében (Piac-u.)

Boldog új esztendőt!

Ujból lehullt egy levél az Idők vén fájáról, melyre az 1914. évszám volt ráírva. Az az évszám mely minden idők végéig: letörölhetlenül, véresen lángoló betűkkel lesz bevésve a világtörténelem márvány táblájára.

Az utóbbi évek szomorú emlékü gazdasági válságai, ekzisztenciák összeomlásai mind vészmadarai, károgó előhírnökei voltak a ránk szakadt világháborúnak. De most karácsonykor volt egy éve annak, hogy jobb hírek kezdtek szárnyra kelni s hogy különösen ujév előtt valami csodálatos optimizmus szállotta meg az embereket. abban a reményben, hogy az ominozus 1913. év után boldogabb idők fognak következni. Sajnos nem így történt! Az év első hónapjait, ugyanaz a bizonytalanság jellemezte, mint előző évtársait, a második fele pedig ránk zudította a világtörténelem legnagyobb háboruját, mikor is a harcban álló nemzeteknek közel 20 millió katonája küzd egymás ellen. A háboru méreteiről felesleges beszélni. Nem türi ez a gigászi küzdelem az összehasonlítást a többi, eddeg lefolyt háborukkal. — Hiszen az eddig lezajlott legnagyobb háborukban nem harcoltak egymás ellen annyian, mint a mennyi az orosz foglyok száma Németországban és a mi monáchiánkban...

A háboru végső eredménye az Isten kezében van... De az eddigi jelekből ítélve semmi kétségünk nem lehet az iránt, hogy a világ legnagyobb háboruja a mi legteljesebb győzelmünkkel fog végződni, s hogy a fényes vilézi sikerben örök időkre szólóan meg lesz állapítva s nyilvánvaló lesz a magyar nemzet heroizmusának, lángoló hazaszeretetének, hősi erényeinek világtörténelmi jelentősége is szövetségeseink fényes hadi tettei mellett...

Igy reméljük ezt. Igy hisszük, igazainkba,

ősi Istenünkbe vetett bizodalommal most is, abban az utolsó órában, melyben a magyar küzdelmes 1914-ik esztendőt bucsuztatjuk, s melyben átlépünk a világtörténelmi szempontokból nagyje lentőségű 1915-ik esztendőbe.

Abban a hiszemben, hogy a kiontott magyar vér nem hiába hullott, hogy minden csöpjére áldás, béke fog fakadni, köszöntjük a Debreczeni Szemle minden olvasóját, hirdető közönségét és munkatársait, őszintén kívánva nekik: Boldog új esztendőt!

Spectator.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

SZOMORUBB KARÁCSONYT el sem lehetett képzelni, mint az idei volt. Még ahol ki is gyultak a karácsonyfa apró, színes gyertyácskái, még ott is könnyeket fakasztottak a szempillákra az azokra való emlékezések, akik hiányoztak a karácsonyi vacsora mellől. Akiket messze idegenben talált a szeretet ünnepe, lucskos lövészárkokban, hófödte, sivár pusztaságokon. És ahol a karácsonyi harangzugás helyett ágyudörgés verte fel az imádkozó csendes hangulatokat... És mi vének, harezra képtelenek, hogy is tudtunk volna örülni a karácsony ünnepnek, melynek csak lelünkre szálló áhitata maradt meg, az ünnep, egykori apró örömei nélkül... És eszünkbe jutottak azok is, akik tavaly még itt ünnepeltek körülöttünk, de akik az idén már hidegen idegen hantok alatt, vagy a hazai rögök közt néma ajkak

A törökkel együtt győzünk, ha
TÖRÖK PEZSGÓT ISZUNK!

kal fekszenek, akik értünk, a mi jóvóltunkért haltak hősi halált... És úgy éreztük, hogy szentek ők a karácsonyi malaszt nélkül is, élők és holtak, a világ legnagyobb háborújának legnagyobb hősei: Szomorúan állapítottuk meg az ő nagyságukhoz mérten a mi értékünk kicsinységét, a miénket, akik csak imádkozni tudtunk értük az ünnepek alatt. Élők jóvóltáért, holtak esőndes örök nyugalmaért, gyászos szülők, hitvesek és testvérek lelki vigasztalásáért.

HASZNOS Téli ÁRUK!

Női és gyermek felöltők, gyermek ruhák és szvetterek, teveszőr és gypaju harisnyák, lábszárvédők, lélekmelegítők, — gyönyörű szörme garniturák, meleg szoknyák és nadrágok kötött, bélelt keztük és mindenféle trickó áruk, női és férfi fehérművek legolcsóbban szerezhetők be a

Rose-féle általános divat áruházában Piac-utca 65.

Selyem és más bluzok, divat pongyolák mélyen lezállított árban.

AZ UJÉVI üdvözlések ki mentek a divatból. Valamikor millió és millió névjegy forgott a nagy világon a szokásos olcsó posta-portót involváló B. u. é. k. jelzéssel. Manapság még akik eddig hódoltak is eddig ennek a szokásnak, elálltak attól s jótékony célra adják az arra szánt költségeket. Mert az élet a legnagyobb humorista. Eddig, — ugyanis azoknak a jó kivánságoknak nagy része nem az őszinteséget szolgálta, míg most igazán ránk fér embertársaink jó akarata s vészben, bajok, szomorúságok közt igazán őszintén tudnánk egymásnak boldog újévet kívánni. Hát most meg bosszulja magát a sors a régi álnokságokért s elveszi, elrabolja tőlünk még az alkalmát is az átjátszott, hipokrizisbe fult jókivánságoknak.

ban, — így mondja a német költő, — mindég van valami a halál gondolatából, mert egy darab szép, örömteljes korszaknak a sirkeresztje minden bucsuzkodás. Debreczen város jóvendő krónikásai fognak csak érdemlegesen foglalkozni azal a korszakkal, amely a bucsuzkodó tisztviselőkkel áll szoros összefüggésben. Igazságos történelmet csak századok múlva lehet írni, mondotta valamikor Széll Farkas, a Debreczenben jól ismert történetíró e sorok írójának. A Kovács-korszakot is tárgyvilágos szemmel csak a jövő nemzedék fogja tudni áttekinteni s minden tisztviselőjét sokkal később fogják majd érdemeik szerint méltatni. Az ó-évet nem szokták megsiratni, a jövő esztendő reménységei dehogy engedik ezt. A távozó tisztviselők bucsuzásánál se szakadtak meg a szívek... De azért mindenki érez valami olyasfélét, hogy Debreczen legelső, legnagyobb polgárai közt sokszor fogják még említeni a Kovács József és Körner Adolf nevét. A jól megérdemelt nyugalomra rászolgáltak derekas munkájukkal, ezt-ezt kell, hogy mindenki őszintén érezze a lelke mélyén.

Nem fáj a feje másnap ha

„LITKE“ pezsgőt iszik.

HERMANN OTTÓT sokáig fogják gyászolni a Hortobágy zombékos berkei, a szikes mezőségek ringó délibábja... A rozzant hortobágyi koresma Petőfi Sándor után az agg, elhunyt tudós emléket fogja őrizni legtovább s a ménések szilaj szél vihara sohase játszik többet olyan dus hajsörénnyel, kusza szakáll-erdővel, mint a Hermann Ottóé volt. Ha nem magyarnak születik...!? Eh, hagyjuk az elcsépelet témát. Hermann Ottó bizonyára a francia akadémiának se akart volna a tagja lenni. Legfeljebb a könyveit vásárolták volna százezer példányokban. Mert nem csak nem szaladt a kitüntetések után, de került s ha utjába akadt félre vonult előle. Nem szerette a tömjén füstöt, nem szeretett ő mást, csak a Természetet s annak egyik legszebb remekét Magyar országot. Égbe nyuló béreceit, siró homok pusztáit egyaránt... Hanem azokat ő utánna aligha akad, aki jobban szerethesse...

AZ »ANKER« Élet és Járadékbiztosító Társaság elfogad mérsékelt pótdíjfizetés mellett hadi életbiztosításokat azonnal kezdődő háboru-kockázat egybefoglalásával 24—36 éves népfölkelők részére. — Bővebb felvilágosítással szolgál a debreceni főügynökség, Piac-utca 58.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piac-utca 16. szám. (Saját palota.)

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-állomány nyolczmillió korona.

Érdeklődésben a Pesti magyar kereskedelmi bankka!

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltószámítás, törlesztés és jelzálogkölcsonök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár, Safe-deposit (magánletét pénztár.)

Affiliált intézetei: Kabei takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

A VÁROSHÁZÁN bucsuzik a mult s beköszönt a reményteljes jövő. Kovács József polgármester, Körner Adolf főjegyző, K. Tóth Mihály kultúr tanácsnok nyugalomba vonulnak. A válás-

A VÁROSNÁL A HIVATALOS ÓRÁK a régi beosztás szerint úgy délelőttre, mint délutánra vissza fognak állíttatni. Márk Endre polgármester — nagyon helyesen — tudatában van annak, hogy az egyfolytában való hivatalos órák, különösen a délelőttre esett tanács és bizottsági ülések miatt nagy mértékben elzárták az egyes hivatalokat az ügyes-bajos emberek elől. Első ujjítását az új polgármesternek örömmel üdvözzöljük. Jó jel ez a jövőre nézvést.

muszkák magyarországi betörésének első hírére támadt általános rémüldözésre visszagondolva, úgy találjuk, hogy igaza volt annak a pajkos kedvű operett-írónak, aki azt mondta, hogy mindent meg lehet szokni, a koplalást éppen olyan hamar, mint a milliommosságot. Na meg azóta belátta a nemzet, hogy a mi hős katonáink nem engedik hozánk közel férközni a sanda rusznyákokat s hogy az ország határánál beljebb, hacsak mint foglyok nem, élve nem jöhetnek. Nem is annyira az elfásultságnak, mint inkább annak a biztos tudatnak köszönhetjük a közvélemény bámulatos nyugalmit, hogy mi itthon maradtunk páholyban ülünk, bár vérezzen is a szívünk küzdő hozzánktartozóinkért.

BORT

útcai elhordásra olcsó árakban

ajánlok „DEBRECZEN” sörccsarnokom kiméréséből. ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

1914-iki homoki fajbor literje 68 f.

1913-iki homoki fajbor literje 96 f.

1912-iki Rizling vagy Ezerjő 120 f.

Villányi vörös literje . . . 160 f.

Tiszta kezeléért jótállok. Tisztelettel

Kovács Aladár szállodás.

A SZINHÁZI HÉT nagyon sikerültnek volt mondható. Két, sőt az idén három napján az ünnepek telt házak előtt folytak le az előadások, melyek közül kimagaslott a soha el nem évülő Csikós népszínmű igen stílusos előadása, a címszerepben Kassay Károly-jal. Igazi, hamisíthatlan művészettel rögzítette meg a klasszikus író eme remekbe szabott alakját s alakítása mindenképpen a régi nagy magyar színészekre Szentgyörgyiekre, Haday Sándorokra, Gabányikra és Tamássyakra emlékeztető volt. És a közönség az u. n. belső, művészi siker mellett nem fukarkodott a külső siker nyilvánításaiban sem. Mert az igazi művészet szinte önkénytelenül váltja ki a tapsosokat s mindenrangú tetszésnyilvánításokat. — A konzorciális színigazgatás meg tapasztalhatta — hogy a sirba-szánt népszínmű rózsafájának gyökerei nagyon hajlamosak a debreczeni homokra. Csak elő kell azokat szedegetni s olyan alakításokat produkálni benne, mint a Kassay csikósa volt.

MAGYARORSZÁG JÖVENDŐ KIRÁLYA a hét elején végig utazott M.-Szigetre menet a debreczeni állomáson. A vonat elé ki is mentek tisztelni előkelőségeink, de a hivatalos tisztelgés elmaradt, mert a folytonosan és erős munkával igénybe vett trónörökösünk pihenését nem akarták zavarni. A népszerű, katonáink által rajongásig szeretett királyi hercegünk ugyanis jókor este lefeküdt s a kuczkói diadalról híres 39-es bakák diszszázával csak nem találkozhatott. — Merthogy Debreczentől kezdve azok örködték az álma felett.

A HÁBORUS IZGALMAK nagyon leszállottak az utóbbi időkben. Ugy áll a dolog, hogy jó hírek, rossz hírek iránt egyre kevésbé lesznek fogékonyak a sok izgalomban kifáradt lelkek. A

Csikós.

Csávásiné	—	—	—	—	—	—	Turayné
Adolf	—	—	—	—	—	—	D'arrigó
Kiss Bálint	—	—	—	—	—	—	Kemény
Bencze	—	—	—	—	—	—	Turay
Rózsi	—	—	—	—	—	—	Teleky
Maronenkes	—	—	—	—	—	—	Kassay
András bojtár	—	—	—	—	—	—	Balázs
Labdacsné	—	—	—	—	—	—	Halassyné
Goerge	—	—	—	—	—	—	Várnay

Mozitündér.

Glutterbuck elnök	—	—	—	—	—	—	Kassay Károly
Virginia felesége	—	—	—	—	—	—	H. Serfőzy Etel
Amine leánya	—	—	—	—	—	—	Szentgyörgyi Márta
Gardemes báró	—	—	—	—	—	—	Füredy Ilona
Bobby Lop	—	—	—	—	—	—	D. Arrigó Cornél
Deba Gill moztitündér	—	—	—	—	—	—	Teleky Ilona
Billy Halton rendező	—	—	—	—	—	—	Várnay László

Lengyel vér.

Pan Ja Zarembo	—	—	—	—	—	—	Kassay
Heléna	—	—	—	—	—	—	Teleky
Boleszláv	—	—	—	—	—	—	Darrigó
Popél	—	—	—	—	—	—	Várnay
Vanda	—	—	—	—	—	—	Szentgyörgyi
Jadviga	—	—	—	—	—	—	H. Serfőzy Etel
Mirszki	—	—	—	—	—	—	Kemény Lajos
Gorszky	—	—	—	—	—	—	Szakács

Huszárcsiny.

Virág Marci	—	—	—	—	—	—	Balázs
Borcsa	—	—	—	—	—	—	Teleky
Andre francia káplár	—	—	—	—	—	—	Darrigó
Mogor	—	—	—	—	—	—	Kemény
Kardos	) káplárok	—	—	—	—	—	Lugossy
Vékony		—	—	—	—	—	Liptay
Csaplár	—	—	—	—	—	—	Turay
Csaplárné	—	—	—	—	—	—	Szentgyörgyi
Első cigány	—	—	—	—	—	—	Kassay
Második cigány	—	—	—	—	—	—	Várnay

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ

Karácsony ünnepi előadások

3, 5 és 7 órakor fél, 9-kor rendes helyár

Válogatott

fényes új műsor

Kitűnő kíséző műsor.

ÁRON MIKSA

sör-, bor- és szesznagykereskedés, pálinka-főzde Debreczen, Kishegyesi ut 3., Debreczen-Vásártér állomás közvetlen közelében. Telefon 13. szám. Telefon 13. szám.

Alapítottatott 1867. évben.

Dreher Antal serfőzdei részvénytársaság

vezérképviselte Debreczen és vidékére. Vilányerőre berendezett üzem; a legmodernebb, higiénikus berendezés. Naponta friss töltesű palaczsör. Válogatott nagy raktár homoki és hegyi borokban. — Mindenféle égetett és édesített szeszesitalok, likőrök.

Saját főzésű seprő- és törköly-pálinkák.

Kitűnő minőségű belföldi és külföldi tearumok nagy választékban. :-:

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

Téli öltönyök, kabátok a legszebb kivitelben; a legkitűnőbb anyagból készíttetnek :-:

KATONAI téli felszerelések a legnagyobb választékban :-:

Reiner Mór utóda Czeglédy András uridivat és uriszabóságánál
PIACZ-UTCZA 21.

Valódi édes nemes szegedi

paprikakülönlegességek

óriási raktára

Lindenfeld J. Jenő

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében

Pénzügyi palota. Telefon 79 szám.

Dr. SZTANKAY ABA

gyógyszerész készítményei nem értéktelen háziszerek, de tudományos alapon épült komoly gyógyszerek.

DEBRECZEN, ATTILA-TÉR. :-:

Honthin tableta bélhurut s hasmenés ellen világhírű s elfogadott gyógyszer, 1 doboz 1 Korona 20 fill.

Eulaxans tableta a legjobb és legkellemebb székrekedés elleni gyógyszer 1 tubus 1 korona 20 fillér.

Katonai felszerelésekhez pótolhatatlan.

Kapható a „Nádor“ gyógyszerertárban.

Világháboru térképek

a legújabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. Eredeti bolti áron már 12 fill. kezdve.

Tábori borítékok

2 fillérjével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - - - - Szintén 2 fillérjével kaphatók a

Térképzaszlócskák

Thaisz Arthur könyv és műnyomdája Debreczen Piacz-utca 7.